

16. DECEMBER 2021

CMS-NOTAT

Vedr. NATO-optioner for Danmark –
Et fjerde "C" og byrdedeling

Forfatter Lise Wiederholt Christensen

CENTER FOR MILITÆRE STUDIER

ØSTER FARIMAGSGADE 5
1130 KØBENHAVN K

Resumé

Danmarks status som kerneallieret i NATO kan blive udfordret, hvis Danmark ikke leverer de økonomiske, kapacitetsmæssige og operative bidrag (de tre "C'er"), som NATO forventer. Danmark bør tænke over initiativer, der kan fungere som kompensation for manglende danske bidrag til NATO's byrdedeling (et fjerde "C"), herunder vedr. udvikling af forsvarsplanlægningen, teknologiforspringet med videre.

DIR 35 32 20 52

MOB 20577470

lwc@ifs.ku.dk

Baggrund

NATO's vurdering af medlemslandenes individuelle bidrag til alliancen opgøres på baggrund af tre "C'er": *cash* (økonomiske bidrag i kraft af nationale forsvarsbudgetter), *capabilities* (kapaciteter, der bidrager til NATO's styrkemål) og *contributions* (bidrag til NATO-operationer). Tilsammen udgør de rammen for NATO's byrdedeling. Det er en udfordring for Danmark, der hverken lever op til NATO's 2-pct.-målsætning eller i tilstrækkelig grad implementerer NATO's styrkemål (kapaciteter tildelt Danmark), og det er en udfordring, der sandsynligvis ikke forsvinder med næste forsvarsforlig. Derved kan Danmarks status som kerneallieret blive udfordret.

Danmark kan derfor forsøge at gribe byrdedelingsproblematikken an, dels ved aktivt at prioritere mellem de tre C'er, dels ved at identificere initiativer, der potentielt kan kompensere for manglende bidrag. Ud fra en idé om, at Danmark kan yde særlige bidrag til at udvikle NATO's funktion, kan disse initiativer opsummeres som et fjerde C for *competence* i betydningen den

politiske kompetence, som Danmark bringer ind i forbindelse med udviklingen af alliancen.

SIDE 2 AF 3

Ved at tænke det fjerde C ind i dansk NATO-politik kan politikken bidrage til i endnu højere grad at opretholde et stærkt og relevant NATO. Ved at påtage sig ansvaret for at udvikle udvalgte politiske dagsordener kan Danmark forsøge at opnå anerkendelse uden om de traditionelle byrdedelingsparametre eller forme opmærksomheden på disse. Strategiske kompensationsstrategier kan ikke alene løse byrdedelingsproblematikken for Danmark, men en ambitiøs dansk NATO-profil kan potentielt afbøde dele af kritikken af Danmarks manglende bidrag.

Danmarks politiske kompetence i NATO

Danmark kan bringe det fjerde C i spil ved at bidrage til konkrete politiske agendaer i NATO, fx NATO's forsvarsplanlægningsproces og NATO's teknologidagsorden.

Reform af NATO's forsvarsplanlægningsproces (NDPP)

- Danmark kan arbejde for, at den nuværende forsøgsordning med at bytte styrkemål gøres til en permanent del af NDPP-processen, hvor beslutningskompetencen forankres hos medlemslandene fremfor hos NATO-staben. Det vil sikre en mere fleksibel forsvarsplanlægningsproces, hvor medlemslandene i højere grad kan bytte sig til styrkemål, der er mere relevante for deres nationale prioriteter, uden at det nødvendigvis opfattes som manglende opbakning til alliancens byrdedeling.
- Der kan fra dansk side arbejdes for, at medlemslandene tildeles styrkemål, der omfatter avanceret teknologi. Det vil motivere nationale investeringer i ny, avanceret teknologi og digitalisering samt styrke NATO's samlede tilpasningsevne til den teknologiske udvikling.

Dansk bidrag til at bevare NATO's teknologiske forspring

- Danmark kan arbejde for at specificere NATO's 20-pct.-målsætning ved at øremærke en procentsats af disse midler til investeringer i avanceret teknologi. Det vil bidrage til, at medlemslandene prioriterer investeringer i ny teknologi, hvilket er afgørende for, at NATO forbliver teknologiførende. Dette vil signalere en ambitiøs dansk tilgang til NATO's teknologidagsorden.
- Danmark kan arbejde for at styrke NATO's "teknologi-scouting" – evnen til at sondere det teknologiske landskab – blandt andet gennem oprettelsen af NATO's nye innovationsaccelerator. Den seneste strategi for dansk forsvarsindustri er her en oplagt trædesten for Danmark til at engagere sig yderligere i NATO's militært teknologiske initiativer. Ligeledes

kan Danmark arbejde for, at NATO Science and Technology Organization (STO) bliver mere politisk synlig og i højere grad informerer de militærfaglige og politiske beslutningsprocesser i NATO.

SIDE 3 AF 3

Udover NATO's forsvarsplanlægningsproces og teknologidagsorden findes der en række aktuelle og forestående politiske dagsordener, hvor Danmark kan bringe sine politiske kompetencer i spil. Det kunne fx være i forhold til NATO's relation til Kina, hvor der fra dansk side kunne tages initiativ til at oprette et NATO-Kina-råd, der kan bidrage til styrket politisk dialog og udveksling af information mellem USA, Kina og Europa. Danmark kan ligeledes overveje at påtage sig værtskabet for flere NATO-øvelser i Arktis eller arbejde for, at NATO's maritime profil tilpasses de kommende prioriteter i NATO's nye strategiske koncept, der skal vedtages i 2022.

På samme vis kan der fremadrettet identificeres andre politisk kompetence-initiativer. At tænke kompensation inden for rammen af et fjerde C kan på den måde bidrage til udviklingen af Danmarks NATO-politik, til udviklingen af alliancen og potentielt til at afbøde dele af kritikken af Danmarks manglede byrdedelingsbidrag.